

ESZTERGOMI UJSÁG

VEGYES TARTALMU HETILAP.

TÖBB ESZTERGOMI INTÉZET S A BARSÍ GAZDASÁGI EGYLET
HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik a lap minden héten egy-
szer; vasárnaponként.

Szerkesztői szállás Buda-utczán
Taxner-féle ház az emeleten, hová a
késíratok s előfizetési pénzek kü-
lendők.

KIADÓ, TULAJDONOS S FELELŐS
SZERKESZTŐ:

SÁNTHA IGNÁCZ.

3. SZ.

Előfizetési feltételek:

Félévre. 3 ft — kr. o. é.
Negyedévre. 1 " 50 " " "
Egy hóra — " 50 " " "

Egyes szám 15 kr. o. é.

Hirdetmények a legutányosabb áron
vétetnek föl.

Kisdedovódánkról.

Folyó hó 8-án tartotta meg a helybeli kisded-
ovó egylet, egy évben egyszer tartatni szokott köz-
gyűlését a városháza teremében Sziklay József pol-
gármester mint fejedelmi-biztos jelenlétében. Fájdalommal kelle tapasztalnunk mindenek előtt e
jótékony egylet iránti részvétlenséget; amennyire
bizony kevesen jelentek meg annak tagjai közül,
de még kevesebben épen a földmivesek részéről,
kiknek leginkább örvendye kellene tekinteni e szép
reményeket élesztő zsenge intézetre.

A gyűlést, a fejedelem a haza és emberiség
iránt egész éltén át egyformán érdemeket szerző
Zalka János kanonok úr ő nsga nyitá meg. Mennyei
fáklyaként tüntetvén elő ez egylet rendeltetését a
hon és emberiség javára. A milyen remek és öröm-
mel hallgatott volt a vigaszt nyújtó és a szülői kö-
telességek gyakorlására buzdító, különösen az egy-
let feladatát és célját érdeklő határozott bölces-
séggel előadott szónoklata, az, olyan köztetszés
nyilvánulatai között fejeztetett is be általa. Utána
Koperniczky István kanonok ur ő nagysága, emelt
szót, derengő szavakkal tolmácsolta primás Ő Emi-
nenciájának mint ezen intézet nagylelkű fővédnö-
kének érdemeit, indítványba hozván egyszersmind
a közgyűlés részéről köszönet nyilvánítását a mos-
tani elnöknek Zalka János ő nagyságának. Ami is
egyhangulag elfogadtatott.

Ezután az egyleti titkár felolvasta az igazgató,
pénztárnok és ovó-tanár urak lefolyt évi jelentéseit.
Ezek között első helyet foglal azon észrevétel: hogy
az intézetnek jelen helyisége a célnak kellően meg
nem felelven, helyette, vagy egy nagyobb vagy még
inkább egy külön ház szereztessék meg. Azon saj-
nos körülmény pedig, hogy az intézet a földmű-
ves osztály részéről csak 11 gyermeke által látó-

gattatott ez idén, akként lenne orvoslandó, hogy
azok közelébe (például a rotunda templom körül)
állítatnék fel még egy kisdedovó iskola, mit a vá-
ros egész készséggel teljesíteni megígérvén, az aján-
lata örömet nyilvánító éljenzések között fogad-
tatott el.

Ezután a közgyűlés, úgy az igazgatója fűő
Kollár István sz. kir. városi plebános, mint Ács
Flóris pénztárnok, valamint Németh Antal ovó-
uraknak méltó elismerését nyilvánítván, az alap-
szabályok értelmében az elnök Zalka János ő nsga
a többi tisztviselőség és választmányi tagok nevé-
ben leköszönt. Amikor is az elnök ur új választásra
kérte fel a közgyűlést. A közgyűlés azonban az
egyház a nevelő intézetek, özvegyek és szegények
javára bőkezűleg áldozó Zalka János kanonok urat
vallván ezentul is magáénak, közfölkialtás által őt,
mint elnököt, úgy a többi m. é. tisztviselőket és
választmányi tagokat választotta meg ismét.

Malina János eddigi alelnök ur komoly szán-
déku leköszönését, sehoggy sem akarván elfogadni
a közgyűlés, és pedig azért sem, mert az elnök ur
nyilatkozata szerint — az ő leköszönése pótolhat-
lan veszteség lenne e nemes célú egyletre — és
amiért is a lemondó igazgató ur ebbeli nyilatkozat
által meghatva leköszönésétől elállván, ő is meg-
maradt, és így csupán a megüresült választmányi
tagok helyei töltettek-be, ezek is közfölkialtás ut-
ján, és pedig: Szántófy Antal kanonok, Hamar Pál
első alispán és Schwartz József polgár urak szemé-
lyei által. Ezzel a közgyűlés befejezettnek lenni nyil-
váníttatván — az a szeretet és a városnak oly sok
jó szolgálatot tevő elnökének hosszas éljenzése kö-
zött eloszlott.

A kisdedovódánk létszámának ez évi jövedelmének
és kiadásának rövid kivonata e következő: Az

ezek felvételi száma volt az intézetmeg-
most esztől az 1863-ik novembertől 1864-ik deczem-
ber végéig 290 és pedig fiu 152, leány 138. Róm.
kath. 240. Reform. 2. Izraelita 48. Magyar 244. Né-
met 16. Legtöbb volt 4 éves t. i. 122. Párkányból
2 járt az intézetbe. Ingyen felvétetett 3 szegény.
(A rendes díj tesz naponként 1 kr.) A valódi lét-
szám legkisebb volt m. é. január hóban = 47, leg-
nagyobb jul. s aug. = 163. A vendégek könyv folyó
száma 50. Az ovodában semmi veszély sem történt.

Óvás-dijakból bejött összesen 450 ft. 79 kr.
A már előbből megvizsgált és helyesnek talál-
tatott számodások szerint tett a vagyonállapot öz-
szesége 5629 ft. 74 kr. melyből felszerelésre, s az

évi rendes költségekre kiadatott 1573 ft. 82 kr. Fenn-
maradt tehát az egylet javára 4055 ft. 92 kr. Mi-
ből primás Ó Eminenciája által ez előtti urbéri
kötelezvényekben van 1000 ft. a takaréktárban
2369 ft. 43 kr. Alapítók kötelezvényeibe 400 ft.
készpénzben 191 ft. 9 kr. A kintlevőségekben 95
ft. 40 kr. Az előleges költségvetés főpontjai: Az
ovó fizetése 500 ft. Két dajkáé 184 ft. Házbér 300
ft. A remélhető bevételek legnagyobb alap összegét
a 350 rendes tagsági díj — 2 ft. — teszi, s utána
mindjárt az ovonczoké.

Szerkesztő.

TÁRCSA.

Felelet

az „Esztergomi Ujság“ f. é. 1-ső számában foglalt
s a „Pesti Napló“ 292-ik számában megjelent eszter-
gomi közlést czáfoló „Válasz“ra.

Miután mi vagyunk azon tagok, kik városunk
casinójának ügyében, nem ugyan elsőik kik titkon
és négy fal közt, hanem a „Pesti Napló“ nyilvános
terén eldobtuk a keztyűt, melyet az ellenoldalról
szinte „több casinói tag“ jónak látott ugy az „Eszter-
gomi Ujság“ mint „Pesti Napló“ban is felvenni: illő,
hogy ezen, a *tényeket* nagyrészt elhallgató, tagadó
vagy elcsavaró válasza részünkről is feleljünk,
meglevén mindenek előtt győződve, hogy e helyi
lap tisztelt szerkesztője tőlünk, mint lapjának szinte
előfizetői vagy olvasóitól, éppen úgy nem fogja meg-
vonni a *védelmet*, mint sietett felvenni ellenünkben
(lapjában) az első *megtámadást*.

A nyolcz hasábnál többet tevő „válaszra“
igyekezzünk a lehetőségig röviden felelni, miért
is feleletünkben csak a *főbb* stb. állításokra vála-
szolunk, ahhoz tartván magunkat: hogy „prae-
tor modica non curat“ miért is törekedni fogunk
feleletünkben csupán a dolognak mind a két oldal-
ról, ugynevezett „velejét“ felmutatni.

Hogy „Pesti Napló“ cikkünk az esztergomi
casinó helyiségében „átalános rosszalás“ között
felolvasatott ez nekünk gyalázatunkra sehogy sem
válhatik: nem, hogy Magyarország legtekintélye-
sebb lapjában jelent meg cikkünk; nem hogy, „több
casinói tag“ érdemesnek tartotta azt szokás elle-
nére „hangosan“ felolvasni (természetesen olykor,
midőn a szinte csak tekintélyes ellenpárt nem volt
jelen,) mi minden esetben rendkívüli nyelvet ta-
nusit s így oly egyének részéről is, kikről egy ko-
szorus ironikkal mi is mondhatjuk: hogy „vannak
emberek, kiknek nem tetszeni (politikában) csak
dicsőségünkre szolgálnak.“

Az általunk közölt „Pesti Napló“ cikkben
már részletezve a casinói tisztválasztás előtti he-
lyi eseményeket, s ott részünkről is nyilván elis-

mervén: hogy maga a választás ingerültség nélkül
folyt le: nincs e részben mit mondanunk.

Mi is hallottunk valamit harangozni a democ-
ratiáról; s így jól tudjuk, hogy nem éppen a forma,
hanem a lényeg teszi ki a democratiát; de éppen
ezért ellenezni véltük, s véljük most is a casinói
elnökséget; először azért: mert az szabályaink el-
lenére van; másodsor: mert a történelem néhány
ujabb példája nagyban eléggé megtanított minket
kicsiben is arra, hogy mit szokott nyerni „elnök-
kel valamely democraticus alkotmány.“ Har-
madsor azért: mert a városi casinó első alapítója
íránt elismeréssel akarunk lenni, ki a Bach-rend-
szer alatti főnök letére is városunknak több szép
anyagi emlék közt a casinót oly szerkezettel hagyta
vissza, amint van. *Suum cuique!*

A mi „agynunk fogalom zavar“ szerint a pol-
gárság közé soroljuk mi igen is — in praxi — mind
azon egyéneket, kik akár mesterség, akár kereske-
dés, akár helyi születés, birtoklás és szokásokban
nevelés vagy kiválólag polgári alkalmazás által a
polgári elemnek mintegy *typusát* magukon viselik,
habár elvértve köztök, egy-egy születésre „nemes“
egyénség találkoznék is. E szerint nem tartjuk a
szó szoros értelmében városi polgároknak azon vi-
dégi földbirtokosokat, mágnásokat, egyháziakat,
megyei vagy uradalmi tisztviselőket stb. eff. kik
utólagosan, habár hosszabb idő óta, városunkban
letelepedtek, birtokot szereztek, avagy hivatalt nyer-
tek a megyénél és uradalmaknál. Nem tartjuk to-
vábbá azoknak még „a többi nem nemes intelligen-
tiát“ sem, kik például csupán csak ügyvédek, or-
vosok, mérnökök stb. Különben sajnos, hogy ha-
zánkban maiglan annyiféle különböztetéseknek van
helye, miket élő példák által legjobban világosit-
hatnánk fel, ha nagyon hosszasak lenni akarnánk.

A kiseddovó intézetnek, gazdasági egyletnek,
gyümölcskiállításoknak stb. eff. indítványozását,
hogy „maga a casinó mint ilyen“ nem tehetne igen
természetes, mint másrészt oly nevetséges a „több
casinói tagnak *ignorálni* akarni, hogy az utóbbi

évek szellemi mozgalmi városunkban, nem a casinói tagok többségének, különösen választmányának és igazgatóságának érdeme! De hisz ezt maguk a válaszolók is épen oly jól tudják — mert „hinc illae lacrymae!” — valamint azon számos, különféle modorban felmerült akadályokat, melyek különféle ürügy alatt a casinóban keletkezett eszmék és indítványok elébe gördítettek, például most is: hol késnek hát az indítványozott gazdasági egyelet nagy szorgalommal kidolgozott alapszabályai?

Mit a válaszolók 1861-ben véletlenül a casinó teremében történt a városi adó-megtagadásról — a szomorú dolgot mintegy tisztokénél fogva előhurczolva — felhoznak részünkről czélzatos *insinuatiónak* tartván, mellőzzük; úgy hasonlólag, minden józan fő által könnyen megfogható okból, mit szerintök „a hatóság által, jogosan és helyesen szabályaink korlátai közé lett visszautasításunkról, s előbb utóbb az egyeletnek hivatalbéli betiltásáról” mondanak. De még is hogy az idegennek fogalma legyen az esztergomi casinónak „az utóbbi három évi igazgatási” forradalmi (!) tényeiről, melyek folytán a casinó helyisége (ha nem is nyilvános uton) bezáratással fenyegettetett némely casinói tagok által, csak kettőt említünk fel, és pedig legelőször azon esetet, midőn a városunkban mult év elején nászát tartó gróf Széchenyi Ödönnek, mint a hazai casinók halhatatlan alapítója még épen nem politikai jelentőségű fiának üdvözlő kiküldöttséget indítványozott;¹⁾ továbbá azon esetet: midőn a neszemélyi borászati társulat alapszabályai világos értelmében²⁾ Esztergomba, az e végre átengedett casinó teremébe hívá össze tagjait egyik közgyűlésére, ezt a helyi hatóság ugyan jónak látta meg nem engedni, de felebbezés útján maga az ország királyi helytartója gróf Pálffy Mór ő excellja egész készséggel megtartani engedte! . . .

No de van mégis egy pontja a „válasznak” melyhez a válaszolóknak részünkről csak szerencsét kívánhatunk s őszinte örömtinket nyilváníthatjuk: hogy „önsemélyiségök fitogtatásától idegenek, s a közügyet saját énjöknél jobban szeretik a józanul gondolkozó szerényebb tagok,“ kiknek „tulnyomó nagy többsége” csupán a közügy szeretetéből húz busás fizetést, nagyságoltatja magát stb. Persze mind ezt azért: hogy „a casinó egyelet lételére nézve veszedelmes irányt” megakadályoz-

zák azon esztergami nagy hazafiak, kik csak sajnálkozhatnak azon „magát túlélt a haladó világ kozmopolitikus (?) s ennél fogva testvérülő iránybani fejlődését követni nem tudó iskolán” (mely iskolának közbevetőleg legyen mondva egy Deák a tanára, s az ország többsége a tanítványa) s mely az oly remekül ecsetelt kozmopolitizmusával sehogy sem akar megrögzött röstségben tul a Lajtán haladni, sem a schottenthor előtti palotáig vágtatni, hol pedig ezen omladozó „romjai” egy hajdan fenséges épületnek „talán jól is találhatnák magukat!”

Tudtunkkal harmadévbén a „polgári elemnek” csak egy tagja (egy a casinói választmány nyal évek óta személyes ellenségeskedésben álló polgár) indítványozta gróf F. Á. casinói tagnak egyelet „protectorává” választását, mit neki tenni épen oly jogában állott, mint egy más nem polgári elemű tagnak nem rég ellenezni egy „püspök-hivatalnoknak” (nem egyházinak) elnökké leendő tételét, miért is ezért nincs mit neheztelni egy részről sem.

Szerintünk most sincs szükség sem egy új „elnöki méltóság alkotására” sem a „nagyobb ellenörködésre” az egyelet ügyeiben, miután elég méltóságokkal birunk Esztergomban, s így azt az egyet, melyet reánk akarnak erőszakolni, ezentul is nélkülözhetjük, mint nélkülöztük hét év lefolyása alatt! És kell-e „nagyobb ellenörködés” a casinói nyilvános közgyűlésnél meg a sajtónál? Hát ki és mi egyéb ellenörködött egykor a kissé nagyobb körü megyei igazgatások felett, midőn sok megyének többször főispánja sem volt, vagy az 50—100 mértföldre lakott olykor, és rendesen soha sem ült a megye székhelyén? Végre a „democraticusabb szerkezetadásra” csak azt feleljük: „timeo Danaos et dona ferentes!”

Hogyha eredetileg H. P. urnak, különben — miként „Pesti Napló” cikktünkben világosan kijelentettük — általunk és tisztelt személyét „nem megyei egyének hozták jelöltségbe” akkor 2×2 nem = 4. Ezt a válaszolók még inkább és jobban tudhadják mint mi.

Az indiseratióknak nem vagyunk baráti, s ez oka, hogy a nekünk válaszoló „több casinói tagnak” álarczát nem mellőztethetjük, hanem elfogadjuk aláírási minőségében, míg ők minket válaszukban nem csak mindig „közlő” czimmal illetnek (közlők helyett) hanem ezenfölül nem egyszer, világosan de ártatlanul egyik barátunkra czéloznak, ki pedig hogy mennyire vett vagy nem vett részt közleményünkben: az „Eszter. Ujságban” nyilvánosan és lovagiasan nyilatkozott, mivel különben nem is tartozott volna, szabadságában állván neki is a „több casinói tag” álarczában megmaradni. Miért is nem tartjuk indiseratióknak azon körülményt sem: „hogy a casinói közgyűlést megelőzőt conferentia eszmecseréjét nyilvánosságra hoztuk,“ mivel ha nem egyszer olvassuk a lapokban, a casinói tárgyalásoknál fontosabb érdekű titkos conferentiák tartalmát, vitáit annál inkább jogosítva éreztük ma-

¹⁾ Ha emlékeztünk nem csal, a tisztelgést szerintünk nem a hatóság akadályozta, hanem maga a gróf nem fogadta el.

²⁾ Tudtunkkal a „Neszemélyi borászati egyelet” az ő alapszabályai szerint, közgyűlést vagy tanácskozmányát, csupán az egyelet székhelyén tarthatja meg. Hogy tehát az, ugyan e cím alatt Esztergomban is tarthasson tanácskozmányt, a helyi hatóságon kívül, a közli urak által idézett fensőbb engedély — természetesen — igényeltetett. De különben, ad vocem „egyletek” három évi tapasztalataink után bizton állíthatjuk: hogy Esztergom városában nyoma sincs, az egyelet szabad mozgalmát elfojtó, vagy azokat absorbeálni akaró szándéknak, hol az egyelet iránti részvétől a polgárság annyira át van hatva, hogy a jelen válságos korszak dacára már is 7 intézetet karolt fel, melyek már többnyire alakultak is, és azok, melyek eddigelé még érvényre nem emelkedtek, a képző erejük vajudásának csupán, és nem a hatóság vagy a város eleme között lappangó, vagy talán, — mint némelyek a közönséggel elhitetni akarják — határozott csökönös opponens surladásnak tulajdonítható.

gunkat, egy a városnak nyilvános helyén, nyilvánosan tartott, minden casinói tag előtt megnyílt ajtóknál tartott conferentiát nyilvánosan is közleni, miután azok egy héti, úgy is városunk és vidékének nyilvános beszéd tárgyát képezték.

Hogy pedig a vitákat elferditve adtuk elő, ám higgye, kinek tetszik! De mi hivatkozunk minden jelen voltakra, s kérjük: nem-e a napnál is világosabban adá tudtukra Br. A. törvényszéki ülnök ur s casinói tagtársunk: hogy a magas clerusból válasszunk oly elnököt, aki „*püspök*”? És válasszunk oly igazgatót aki „*qualificált*.” (A többi mind mellékes dolog mihez nem akarunk ragaszkodni.) A helybeli magas clericus „*valamely kitünőbb tagjáról*” mint elnökről, eredetileg szó sem volt: mert különben miként kiálthatott volna fel H. I. polgártársunk: hogy „*miféle büszke követelés ez?*” és miként tehetett volna P. L. elvbarátunk ellenindítványát: hogy „*jól van, válasszunk tehát egy püspököt elnökül, csak hogy ezen püspök ne legyen egyszersmind közhivatalnok.*” De különben maga Br. A. ur ildomosan nem is szólhatott a magas clericus „*valamely kitünőbb tagjáról*” mert ezen distinctio feltételezné, hogy vannak kevésbé kitünő tagjai is; már pedig ami helyi és egyéni nézetünk szerint, a casinói elnökségre annak egyik tagja oly kitünőleg érdemes mint a másik, sőt ha csakugyan áll az, hogy ildomossági szempontból szükséges egy casinói elnöknek a magas clericusból választása: ugy legegyszerűbb lenne magára a magas clericusra bízni, miszerint ő jelölne ki azon tisztelt egyént, kiben minden tekintetből azon bizalma is öszpontosul.

A conferentiában szenvedett vereségről mi nem tudunk inkább semmit az ellenkezőről: miután a „*conferentia tárgyat a közgyűlésen képezett indítvány*” sem formulázottan sem a harmadévi formulázatlan modorban elő nem fordult, miként ezt mindenki tudja. N. F. kereskedő urat azért nem említettük fel „*Pesti Napló*” cikkünkben: mert nem lehetett részünkről világosan kivennünk az elnök-választás mellett, vagy ellene szolt-e? No de ha mellette szolt is, ez még nem oly nagy indok „*elferdítésünk*” mellett, hisz nem említettük R. K. jeles könyvtárnokunkat sem, ki pedig szinte ez pedig első, míg a conferentiának szokatlan követelési formája ellen is nyilatkozott.

A következő §-ra röviden csak annyit mondhatunk: hogy igenis úgy van tisztelt „*több casinói tag urak!*” mink ami „*régi (és újabb!) kortesvilági szemeinkkel*” és tapasztalásunkkal: „*a politikai jelentőségre soha igényt nem tarthatott szerény casinói egylettünk tisztujításában egy megye sorsa eldöntésének*” — megkezdését láttuk! . . .

(Vége köv.)

Több casinói tag

Városunk mozgalmái.

— Főispáni helytartó ur ő méltósága, f. évi január hó 9-én Vándor Józsefnek kapitányá lett előléptetése folytán, Koren István eddig városi pénztári ellenőrt városi fő-

pénztárnoknak, és helyébe Sarlay Ede pénztári segédet ellenőrnek kinevezni méltóztatott.

— Ő Eminenciája folyó hó 12-étől kezdve bezárólag 15-éig papokat szentel, és pedig ez alkalommal kizárólag a szerzetes rendekből.

— Örömmel vettük azon hírt, hogy a világhírű hegedűművész hazánk fia Reményi Ede folyó hó 11-én városunkat is meglátogatta. De kétszeres örömmel vettük annál inkább, hogy ma 6 órakor egy hangversenyt is adand, a szórakozást és élvezetet óhajtó közönségünknek. Miért is reméljük, hogy e művész hazánkfiát, a művészetet kedvelő és méltányolni tudó Esztergom város közönsége ugyanazon kitüntetéssel fogadandja, amilyennel eddigelé minden körutjában, — hol a nélkülözhetlen barátjának „*a hegedűjének*” andalító hangjait hallatá — találkozott. Különb a művészet mesterségének híreről, tisztelt hazánkfia annyira ismeretes, hogy azt igénytelen tollunknak ajánlani nem is szükséges. Es így a vendégünk és a közönség irányába tartozó kedves kötelességünket eléggé látjuk teljesíteni az által, ha lapunkban a hosszas ajánlgatás helyett; hangversenyének érdekes műsorozatát följegyezzük, mely a következő: Esztergom. Vasárnap, 1865. január 15-én a „*Fürdő*” vendéglő teremében Reményi Ede hangversenye. Műsorozat: 1. „*Nagy ábránd*” hegedűre, szerző és előadja Reményi Ede. 2. „*Műkedvelői közreműködés.*” 3. a) „*Éji-dal*” (Nocturne Es-dur) Chopintól; b) „*Eszményített magyar népdalok*”; mindkettőt előadja Reményi Ede. 4. „*Elza nászmenete a Münsterbe*” Wagner Richard „*Lohengrin*” című operájából, átírta és előadja Reményi Ede. 5. Ismétlésül: „*Repülj fecském ablakára*,” előadja Reményi Ede. 6. „*Műkedvelői közreműködés.*” 7. „*Rákóczy-induló*,” (ábránd és átírat) előadja Reményi Ede. A t. közreműködők a hangversenyző iránti szívességből lépnek fel. — Reményi Edét a zongorán tanítványa Plotényi Nándor kísérendi. Helyárak: Kőrszék 1 ft. 50 kr. — Számozott ülés 1 ft. — Földszint 70 kr. Jegyek előre válthatók Szereneses Mihály ur kereskedésében, s előadás estéjén a pénztárnál. Kezdeté 6 órakor.

— A jelen farsangi időnyt, a városunkban állomásozó cs. k. vadász-zászlóalj tisztjei kezdték meg. Ugyan is folyó hó 12-én a helybeli lövölde csinos helyiségében tartatott meg általuk „*Tiszti-kör*” czim alatt a tánczvigalom, mely a legszebb eredménnyel ment véghez. Az igen izletesen ékesített teremben egész reggelig — fesztelen otthoniassággal — mulatott az ottan megjelent minden rangú szép közönség. De hogy „*varietas delectat*” az kitűnt itt is, mert a külföldi női ruhaviselet annyira feltűnő volt, hogy azt észrevétel nélkül sehogy sem hagyhatjuk. E „*Tiszti-kör*” ugyan ezen helyiségben, folyó hó 26-án és febr. 16-án és így még két tánczvizalmat fog rendezni. Majd meglátjuk valjon lesz-e a fentebbi hazafiui figyelmeztetésünknek némi sikere! — — —

— Városunkban időző művész hazánkfia Reményi Ede, tanítványa Plotényi Nándorral, ma Ő Eminenciájának vendége, kinek varázshagedűje játékaival élvezetes órát szerzend; tegnap pedig Lipovniczky István apát és kano-nok ur ő nagysága vendégszerető körében töltö a nap nagyobb részét.

Személyzetiek.

— Kucsera József a szomolánkai plebániára van bemutatva.

A r á g a l m a z ó.

(Eredeti beszély.)

Írta: Vatai Gyula.

A király-utezai házak egyikének ablakánál egy bájos hölgy ül. Gyakran ki-kitekint azon himzését megszakasztva. Minden mozdulatával elárulja, hogy valakit vár. Több félóra mulhatott el . . . nyugtalansága mindegyre nő.

Csinos szöke ifju halad ugyanazon utcában... lép-
tei mindinkább gyorsabbakká válnak. Majd közelebb jut
azon házhoz, melynek ablakainál ama bájos hölgyet meg-
pillantottuk; ki ismét nyugtalanul veti el kezéből himzé-
sét és az ablakhoz siet... amint megpillantá a közeledő
ifjút elégedett sóhajjal rebegé: végre jön!

Néhány perc múlva a lépcsőzeten hallatszottak lép-
tei, a következőben pedig a hölgy előtt látjuk őt.

De mielőtt csevegéseiket meghallgatnók, szükséges,
hogy olvasóinkat elbeszélésünk személyeivel közelebbi
ismeretségbe hozzuk.

... Bényei Emil, így hívják az ifjút, Bényei Ár-
thur k... i földbirtokos egyetlen gyermeke... atyja ki
őit véghetlen szerette, nem kimélt semmit, a mi fia kimű-
velése és tökélyesítésére czélszerű volt, sőt a tulságos
atyai szeretet kevéssé mult, hogy legszebb korában sirba
nem vitte. Egyedül hagyta őt atyja a mezőre kilovagolni
s egyszer a rakoncátlan ló kezdé sokalni az ifjú sarka-
lásait, s tőle nem épen kiméletesen megszabadulva egye-
dül tért haza... Emil néhány hétig nem hagyá el az
ágyat.

Különben Bényei Emil a nagyváros igényei szerint
nevelve, művelt finom társalgó volt... csinos külsején
fesztelenség ömle el... nyájas szavaiban sok hódító és
megnyerő volt. Atyja őt a jogi pályára szánta... Emil
tökéletesen beleegyezett atyja szándékába.

Már elvégezte a négy évet az egyetemen, a birói
szigorlatokat is szerencsével állta ki, s most egy ügyvéd
mellett, ki egyszersmint rokona is volt, mint gyakornok
működik.

... A 16 éves bájos hölgyet Várnai Elvirának hív-
ták. Nem rég vesztette el atyját, ki orvos volt, s Várnainé
a vigasztalhatlan özvegy azon reményben, hogy a nagy-
városi élet zajában némi enyhülést és szórakozást talál, a
bájos Elvirával csakugyan elhagyá a gyászos emlékü fa-
lut s Pesten vön lakást.

Itt éltek elvonultan, ritkán keresve szórakozást...
A szomorgó kebel sajátja kerülni a zajt és zibongást s
csak magány után sóvárogni, hol a hallgató csendben ön-
küzdemei néma harezra kelnek s miután kitombolták
magukat, csendesülnek le.

Mint viharral küzdő hajó, melyet a fölzaklatott ha-
bok önkénye a magasból pillanat múlva az örök mély-
ségbe sodor, hogy örökre elfedje előle a napvilágát, — a
vihar lecsendesültével ismét a fölszínre jut, s ronesolt ár-
boczaí daczára vigan folytatja tengeri pályáját; ugy
küzd a kebel az élet mindennapi zajával, s míg az
tart addig magához bilinesel, de kilépve belőle csend és
magány után epedünk.

Várnainé is a nagyváros zajába lépve, inkább ke-
reste a magányt, s lánya gyakori kérése daczára csak rit-
kán kereste föl a nyilvános sétányokat...

Elvira kedves teremtsé volt, szép termetén bámulva
nyugodott a szem, kék szemeiben örök tusa égett, halvány
arczán ellenben nyugodtság ömle el...

... Amint Emil a szobába lépett, gyermeki köny-
nyűséggel hagyta oda székét és elébe sietett.

— Valahára Emil! — kiálta föl kezét nyájasan

nyújtva az ifjunak, ki azt megragadva többször ajkaihoz
emelé, s hosszan a lány szemeibe nézett...

— Bocsáss meg kedves angyal, de hisz jól tudod
anyád gyűlöl, nem volna tanácsos vele találkoznom mi-
helyt megtudtam távozását késelem nélkül siettem hoz-
zád; nemde s most itt vagyok! — mondá az ifju Elvira
mellett foglalva helyet a kereveten...

— Igen, te anyám gyűlöletével mentegeted hosszas
kimaradásodat, pedig hidd el nem oly nagy az, mint te
gondolod... Sokat enyhült utolsó ittléted óta... át kezdi
látni a rágalom igaztalanságát. —

— Elvirám tudod-e te, ki az én rágalmazóm, nem
jöttél még nyomába? kérdé az ifju kíváncsian. —

— Bizonyosan ellenségeid — felelé Elvira.

— Oh nem! egy rágalmazóm van csak, ki egyszers-
mint esküdt ellenségem, s ez Óvári Béla orvosnövendék!
— e végső szavakat Emil észrevehető elkeseredéssel
ejtő ki.

— Szent ég! te is tudod már, néhány napja nyo-
mába jöttem, sikerült anyámtól egy rólad rágalmakat fe-
cesegő levelét megnyernem, zsebemben tartogatom, sze-
retném vele meggyalázni — rebegé Elvira izgatottan.

— Ő tehát az, aki engem anyád előtt rágalmaival
gyűlöletessé tön, s mindezt azért tévé, hogy téged tö-
lem elrabolhasson — felelé Emil átkarolva kedvese syl-
phidi termetét s csókjaival halmozva el márvány hom-
lokát — veszélyes munkához fogott, életével játszik, ha
szerelmünket még zavarni bátorodik, nem ismeri még
a szív jogait, sem a szerelem hatalmát. —

— Ugy szeretem e szavakat ajkaidról hallani ked-
ves Emil, szerelmemet nőni, szívemet még inkább hoz-
zád vonzódni érzem... nincs a földnek akadálya, mely
elválaszson, nincs erőszak, mely szétépje a kapesot, s
megsemmisítse jövő bologságunk reményét... De az
egyre kérlek Emil, hidd el, anyám nem gyűlöl már, s ha
csak még legcsekélyebb hitelt is ad a hallott rágalmak-
nak, kéréseimmel azt is lefogom rontani. — Mindezt El-
vira oly határozottan mondá, hogy az ifju kétségét osz-
lani érzé.

(Folytatjuk.)

Levelezés.

Esztergom jan. 11. 1865.

Tisztelt szerkesztő ur! Az „Esztergomi Ujság“ ez
idei 2-ik számában „Városunk mozgalmái“ című rovat
alatt közölt ama hír, mintha a Szentferencziek folyosóján
egy letániáról hazamenő kis leányt oldott volna fel téli
nyakkendőjének terhétől valamiféle nő, nem való, nem
való pedig azért, mert azon estén, tudniillik Sil-
vester estéjén — templomunkban nem volt létenye,
és pedig azon oknál fogva, hogy az ajtatos közön-
ség — az épen ez idő közt várban tartatni szokott hála
isteni tiszteleten — annál osztatlanabb tömegben jelen-
hessék meg. Minthogy pedig létenye nem volt, úgy akkor,
arról hazamenő kis leányt sem foszthatott valaki a folyo-
són már csak azért sem, mert ha templomunkban isteni
szolgálat nincs — ily téli időben esti 5 óra után rendesen
zárva van a „porta.“ Annyira nem való tehát e hír, hogy
mi magunk is csak az „Esztergomi Ujság“ban olvas-

tuk. ¹⁾ Hanem e költött hír helyett szolgálhatok én egy hasonlított de valóban megtörténttel. ²⁾ Folyó hó 5-én Keszthely helység határában, egy Gyöngyösről utazó tisztességes öltönyű embert fosztottak ki a kóbor cigányok nem csak pénzéből, hanem ruhájából is annyira, hogy a szegény tökéletesen meztelen vala kénytelen a faluba sietni. Mielőtt azonban beért volna; — szerencséjére — a faluból szemközt jövő mézáróssal találkozott, ki őt megszánva, saját felöltönyével takarta be a már-már halálra fázott szerencsétlent. A faluban aztán a jó lelkű lelkész és jegyző urak látták el egyéb ruhával az utast.

Ez aztán való, nem úgy mint az a főnebbi hír.

S d.

R é g i s é g e k.

Bény.

Két ily nevezetű ősrégi helység van megyénkben; egymástól Kis és Nagy melléknevekkel különböztetnek meg; mindkettő történeti multja miatt; Kis-Bény azonfőül a praemontreiek zárdájáról emlékezetes. E faluról már a vezérek korában tétetik említés, olvassuk ugyanis Katonában, hogy sz. István 998-ban Bény falu mellett ültetett lovaggá. ³⁾ A még most is Kis-Bény körül látható sánczokat Katona ⁴⁾ 1046. évről származtatja, midőn az ország másodizben lázadt fel Péter ellen.

A praemontreiek zárdájának jelenleg csak romjai láthatók. E zárdának három temploma volt, az első magas és szűk Krisztus urunk legszentebb testéről volt czimelve, szentélye kereszt alakkal birt, a templom hajó oldalán egy másik szentélybe nyílt bejárás, mely a nagy templom szekrestyéjéül szolgált. A második vagyis a sz. Apostolok tiszteletére szentelt kápolna kerek alakjával s kúp födélzetével nagyban megközelítette a törökök minaretjeit. A harmadik vagyis a sz. Katalin temploma a nagy mellé volt építve, melytől csak igen szűk közbeeső utcácska választá el. E két utóbbi templom a zárdával együtt a törökök szűnni nem akaró ostromai alatt lett rommá. ⁵⁾ Ezen apátság már 1273-ban létezett ⁶⁾ miként azt a Szaigi praemontreiek conventje által ezen évben kiadott okmány bizonyítja, mely következő tartalma: ugyan is bizonyos István mester (Omodaei fia) halálos ágyán végakarátát a főnebb említett convent kezébe tette le, mely convent részéről Márk pörjel, Ágoston alpörjel volt kiküldve Bényre, hol az illető István mester meghalt el is temettetett.

A végrendeleten jelenlevők között említetik a bényi prépost is és ezen zárdának Jakab nevezetű pörjele. Az előszóval tett végrendelet értelmében Kéménd helysé-

get, melyet ő és atyja Omodéj Zászlós ur szerzeménye volt a bényi praemontreieknek adományozta azon kikötéssel, hogy ezen szerzetesek érette holtá után misézzenek. Ugyanezen rendnek adományozta a Kéméndhez tartozó Pauli jöszágát is. ¹⁾

Említtve volt, hogy Márton országbíró a Hunt-Páznán családból származó Kázméry fiait Lodomér érsek jöszágain elkövetett garázdálkodásokért miután az esztergomi és egegi piaczkon megidéztettek volna s meg nem jelentek Kéménd és Bény ²⁾ birtokuk átengedésében marasztaltattak el. Alkalmat veszek itt magamnak leírni e kérdéses garázdálkodásokat egyrészt, hogy föltüntessem; mily szomorú állapotban volt ezen időkben a közbiztonság; másrészt minthogy ezen jöszág háborítások nagyobb részt Esztergom megyében történtek némi homályos rajzát adjuk akkori helyzetének. *Lámpert Berzenczén* tiz márkát fölérő kárt okozott, azonfölül e falu lakosaiból kettőt megis ölt; *István Övedről* két ökröt és egy tehenet hajtott el. *László és Lámpert* közösen pusztították el *Kethet* majorságot; mely bár 50 márkára bec sültetett; s gonoszságait 50 faházikó elczipelésével súlyosbították.

Az érseknek *Berenchen* Lámpert szinte 50 márkányi kárt okozott. *Farnadon* (Fornod) a kár 200 márkát tul haladta, az érseki jobbagyok közül pedig István és Lámpert kettőt ölték meg; azonfölül bizonyos Miklós farnadi birtokostól tizenhat és Péter nevezetű farnadi paptól hat ökröt és egy lovat vittek el. Kázméry fiai *Chegt* faluból negyven ígás marhát és más negyven négylábu állatot u. m. juhokat, sertés és kecskéket hajtottak el; melyet egymás között fölosztották; *Chegt* faluban a három testvér még egyenkint is próbált szerencsét. Szőlgyén sem kerülte ki figyelmüket az elvitt marhák lovak és más hasznos jöszágokban az érseknek 50 márka kárt okoztak, magyar Szőlgyén lakosai pedig az elvitt jöszágait 50 márkára becsülték. *Arad* pusztán a marhák és egyéb jöszágokban tett kár 60 márkát meghaladta. Az érsek jöszágigazgatója *Mór* tanúsága szerint a főntemlített testvérek még akkor sem hagytak tel garázdálkodásaikkal, midőn Lodomér érsek pörbe idézte őket, sőt a pörfolyama alatt *Boytha* és *Berren* falukon kívül még *Muzslát* is meglátogatták, honnét László Chethen szolgálja által 5 ígás marhát vitt el. A kéméndi pap malmában örlő *aradi* jobbagyot hat ökrétől fosztotta meg. Lámpert János szolgálja kíséretében (Luku vezetéknevvel) *Övedről* (Vlued) 34 ökröt hajtottak el. A három testvér *Füzesgyarmath* érseki birtokon közösen foglaltak el. 20 barmot és 20 falka juhot. István pedig a bényi határban bizonyos Dénes nevezetű jobbagytól egy fél végposztónak ötöd részét vette el,

¹⁾ Hogy a hír való azért kezeskedünk, s csak is abban lehet a tévedés, hogy nem az említett napon — amikor tehát isteni szolgálat nem volt — hanem máskor történt, és csakugyan a nevezett folyosón az említett téli kendőnek elidegenítése. Szerk.

²⁾ Örömmel vettük, és kérjük jövőre is szíves közleményeit. Szerk.

³⁾ Katona Historia Ducum 716. lap.

⁴⁾ Katona Historia Critica I. 687. lap.

⁵⁾ Helischer „Descriptio Comitatus Strig.“ Bény.

⁶⁾ Fejér Codex Diplomaticus V. Tomus 2. Vol. 38. lap.

¹⁾ V. 3. Fejér Codex Diplom. V. Tom. Vol. 138. lapját a VII. Vol. II. Tom. 29. lapjával. István és Omodaei Hunt-Páznán család sarjadékai valának, nincs tehát összeültetésben ez Kéménd ismertetésében közölt azon kiállításunkkal, hogy Kéméndet az esztergomi érseknek tartoztak adni; László, Lámpert sat. testvérek kik Lodomér érsek birtokain garázdálkodtak; minthogy István csak saját részét engedte át.

²⁾ Fejér Codex Diplom. VI. Tom. Vol. I. 383. Magyar Sion I. évfolyama 323. lap.

elhajtván lovát elvitte azonfelül egy márkát, megfosztotta őt tegeze és palástjától.¹⁾

Börzsönyben (Bersen) László nyolcz ökröt ugyanannyi lovat és egy érseki jobbágyot ölt meg. Kemenczéről Kázméry fiainak szolgálai négy ökröt, két tehenet és egy juhot hurezoltak el. Szalkán több lakos megöletett s mintegy 66 márka kár okoztatott.²⁾

Ily szomorú helyzete volt hazánkban a hanyatló 13. században a közbiztonságnak.

A szent szűzről ezimezett praemontrei bényi apátság alapító levele 1356. másolatot és tétetett le a Saági praemontreiek levéltárába, mely másolatot István ez utóbbi zárda főnöke egy 1356. kelt okmányában hitelesítette.³⁾ Hova lett?

Ó-Bény miatt 1359. évben egy pörlekedést olvasunk, melyben a felpörösök Fedemes Miklósnak, Miklós és Istvánnak Jakou nevezetű fiai voltak. Miklós személyesen jelent meg Konth Miklós nádor előtt Jakoul ellenben a Saági Conventet kérte fel az ügybeni segédkezésre. Alpörösök Chegh Miklós Péter fia; István, Lampert fia és végre Dömötör Ugrinus fiai valának. A nádor előtt személyesen csak Chegh jelent meg; a többi ügyeit a jászói (Conventus de Jazau) Conventre bizta. A pörtárgyalásnak mikint azt a nádor egy előbb kiadott okmányában bizonyítja az 1359. husvét nyolczadján kellett volna befejeződnie; a pör azonban, mint a föl-, mint az alpörös beleegyezéséből Konth Miklós nádor jóváhagyása mellett ugyanezen év sz. Mihály nyolczadjára elhalasztatott; mely elhalasztást Visegrádon kelt okmányában hitelesítette.⁴⁾ Hogy mily eredményű volt a pör, adat hiányában meg nem határozhatjuk.

Csáka Károly.

A sárkány lovagrend.

(Vége.)

E rend tagjai között a szabályok szerint igazi keresztény szeretetnek kellett honolni, világos ez az idézett oklevél e szavaiból: „És ha ezen intézet egy évi lefolytával a fenmondott társaság zászlósa közül valaki, Isten akaratjával e világból kimulnék, akkor az említett társaságból más valakit, kiről tudatnék, hogy a társaságban már egy éven túl állott báróvá választani, és neki valamely báróságról gondoskodni tartozunk, ha pedig valaki a fönfentemlített társaság zászlósa közül meghal, akkor a többi zászlós urak, és ezen társaság közönsége, ha csak lehet az ily megholtak végtiszteletére, vagyis temetésére személyesen elmenjenek, ha pedig nem mennének, vagy pedig némi akadályok miatt elnem mehetnének, akkor az ilyenek közül mindenik, a megholt lelkének üdvösségére, minél előbb lehet 30 misét szolgáltatasson, mindenik miséért 4 nagyobb denárt fizetendő, és

hogy mindenki az említett társaságból, az ily társ halálának jeléül egy nap gyászruhát viseljen, melyet a nap multával a Krisztus szegényének adjon és ajándékozzon. Akarjuk továbbá, hogy minden hatodik vasárnap a fennirt társaság tagjai fekete ruhát viselni tartozzanak; ha pedig ezt tenni valaki elmulasztaná, akkor az őt misét szolgáltatassom, a Krisztus őt sebének dicsőségére, hasonlóképen 4 denárt fizetvén minden miséért. Ha pedig valaki a fennmondott társaságból a fenn leirt sárkány képet vagy jegyet valamely nap feledékenységből viselni elmulasztaná, hasonlólag őt misét tartozzék szolgáltatni, mindenik mise tartásért 4 denár fizetendő. Ha pedig a társak közül valamelyik betegség vagy valamely félelem, vagy rabság miatt nem hordhatná a fennirt társaság jegyét, ezért semmi sérelme se legyen, ha pedig bármi történetből valaki a társaság ily jegyét elvesztené, ettől fogva addig, még az ily jegyet vissza nem szerezheti, annak nem viseléseért, ne legyen semmi bántalma.“

E rend tagjai két osztályra voltak osztva. A főtagok kiknek száma, a királylyal s királynéval együtt huszonnégyre szabott csak az országnagyok sorából választathattak meg, s titkos tanácsosai voltak a királynak; a rend alsóbb fokára, a király s királyné annyi egyént emelhettek, a mennyit akartak, még pedig bel- s külföldieket egyaránt.

A rend diszjelét vörös kereszt, s fölívagott véreshatú aransársarkány képezé, mely farkát kör alakban nyakára tekerte. Az alapító oklevél ide vonatkozó része így hangzik: „Magának a hitetlen ellenségnek, és a régi sárkány veszedelmes követőinek, s pogány vitézeknek kiirtására való törekvésünk, és tiszta szándokunk jelét s képét, tudniillik mind a szakadároknak, s más igazhitű nemzeteknek, és a keresztnek, Krisztusnak, s országunk veszélytársainak, magának a Krisztus keresztzászlója alatt diadalmaskodó, szent és üdvözítő hitnek, vallásnak is, teljes ügyekvéssel megtartására, növekvése és védelmére egy kördéden meggömbült, nyakát farkával körülforogató, hátközepén feje tetejétől, s orrának farka végeig, hosszában két részre osztott sárkány-jegyet, vagy képet, metszésének benső fejr hasadékaiban kifolyó vérrel, és vérrel pütetgetve, hosszára pedig vörös keresztet, úgy és miképen magának a dicső vértanu Györgynek zászlója alatt vitézkedők vörös keresztet fejr mezőben hordani szoktak, viselvén és bírván mi, és országunk hű zászlósa, és töröndei kitüntetőleg nyilván hordani s viselni választjuk, elfogadjuk és társulat módjára, s illő diszitmény gyanánt viselendőnek tartjuk.“ Így az alapító levél, s hogy ez gyakorlatba is ment, kitetszik Dlugossusból, ki látott ily renddel diszes lovagot.¹⁾

¹⁾ Ad An. 1429. Libr. X. col. 532. E rend védszentjei sz. György s sz. Margit, s úgy látszik, hogy ez nem volt egyéb mint a burgundi sz. György lovagrend utánzása. A középkorban egyáltalában szokásban volt a lovagoknál, s lovagrendeknél jeléül sárkányt használni, mint azt látjuk, az imént említett sz. György, továbbá Konstantin sz. Katalin, s több más lovagrendeknél (V. ö. nagys. Zalka János kanonok ur értekezését: „az esztergomi kenet-kürtök“-ről: M. Sion. I. 868—877. l.). „Sárkány“ név alatt itt mindenütt a sárkányt kell érteni, így nevezetik ő a sz. írásban is számos helyen, továbbá a szentek legendáiban, s végre számos nemzet ő. Mythozaiban is. Egyes családok címzeiben a sárkány (vagy kigyó, béka stb.) azt hirdeti, hogy ezek ősei valamely vidék megnépesítése, s gyarmatosítása körül tettek érdemeket; mert a sárkány, kigyó, béka s más ily állatok mindig a pusztulás, s elhagyottság jelei.

¹⁾ Codex Diplom. VI. Tomus I. Volum 383. Item dictus Stephanus in fine villae Been a Dionisio Jobbagyone Domini Archi-Episcopi de Sancto Paulo recepiisset quintam dimidiam petiam panni grisaei. Petia vagy Pecia Da Cange-nal annyit tesz mint darab, vagy vég Piece.

²⁾ Lásd bővebben ezeket a föllebb idézett okmányban Fejér Codex Diplomaticus Tomus VI. Vol. 1. 383—388. lapok. Magyar Sion I. évfolyama az esztergomi érsekség okm. 923. 924.

³⁾ Fejér Cod. Dipl. 9. Tomus 2. Volun. 539. lap.

⁴⁾ Lásd Fejér Codex Diplomat. Tomus 9. Volumen 3. 120. és 121. lap.

A vörös kereszt egyik lapján e fölírás volt olvasható: „O quam misericors est Deus“, a másikon pedig „pius et justus“. Windeck mondja, hogy csak a főtagok viseltek aranyáskányt, keresztülről függve a többi határozatlan számú lovag úgy látszik a sárkányt csak zöld szalagon hordhatta.

Első főtagokul István szerb fejedelem, Cillej Hermann, és Frigyes, Gara Miklós nádor, és testvére János, Stibor volt erdélyi vajda, Tamásy János és Láczy Jakab erdélyi vajdák, Maróthi János mácsói, — Ozoray Pippo Szőrényi bánok, Szécsy Miklós főtárnokmester, Corbavai Károly főkincstartó, Szécsenyi Kónya Simon kir. főajtónálló, Corbavai János főetektő, Alsány János főpohárnok, Lévai Cseh Péter főlovászmester, Csáky Miklós volt erdélyi vajda, Bessenyei Pál és Pécsy Pál volt dalmát és horvátországi bánok, Nádasdy Mihály székely

gróf, Perényi Péter és testvére Imre királyi titoknok, a király legbuzgóbb hívei neveztettek ki.

Alapító oklevelében meghagyta Zsigmond azt is, hogy a jövődöbéli királyok e rend jegyet koronázásuk alkalmával a koronával fölvegyék, s ezen rendet továbbra fönntartani megesküdjenek — azonban ez sem menthette meg e rendet az enyészettől, s végre is az idő viszontagságaival daczolni nem bírva megszűnt.

Novák Lajos.

GABNAÜZLET.

Esztergom, jan. 14 én 1865. Mai hetivásárunkon a gabnarak voltak:

Buza 2 ft. 40—70 kr. Kétszeres 1 ft. 80 kr. Rozs 1 ft. 60—70 kr. Arpa 1 ft. 30 kr. Zab 1 ft. 10 kr. Kukorica 1 ft.—20 kr. Bécsi mérő szerint. —n.

Hirdetések.

Hirdetmény.

NÖVÉNY-LIKÖR

Daubitz R. F. főle készítetik egyedül Daubitz R. F. gyógyszerésznél Berlinben. Az alább szakavatott és vizsgálat és orvosi bizonyítványok, egy sok ezer — e likört használó egyen tapasztalata által megpróbált s valóságosan — minden, az emésztetlenségből származó bajok és nyavalyákat megelőző és elhárító **oszlató-ital**. Főraktára az egész osztrák és. birodalom részére van Bécsben. Esztergomban a valódi minőségben kizárólag csak

EINCZINGER JÁNOS

fűszerkereskedésben kapható.

ERŐS ENYHÍTŐ SZERT.

Én Daubitz R. F. likörjét (Berlinből) mint kitűnő segítő szert használtam az alhasi idegrendszer rekedéseimnél és ennek következtében a bélcsatornában beálló lassuságnál és székrekedésnél. Időszertint májbetegségnél, felpuffadásnál és arany-érbajoknál, mely a vértululások következménye. Lipcse, 1862. augusztus 10-én. (P. H.)

Dr. Schlesinger, gyak. orvos Lipcseben.

Több ízben volt alkalmam a Daubitz-féle likör hatását különféle betegségekben megfigyelni, a **gyenge emésztésnél, arany érnél, és mellék betegségeinél** mint enyhítő szert ajánlhatom. A ezen a szenvedő emberiség javára nyilvánosan közne teszem. Bielefeld, 1863. máj. 13-án. (P. H.)

Dr. Klockmann, orvos.

A Daubitz-féle likört, mely leginkább növényekből készült, s részint erősítőleg, részint gyenge székkel segít, **sokszor használtam betegemnél, a gyenge emésztésnél, étvágy hiány, hányási hajlam, de különösen székrekedés és aranyérnél, és ennek különféle alakzatainál** — mint kitűnő rendszeres enyhítő szert ajánlhatom. Treptow, 1863. okt. 20. (P. H.)

Dr. Wilke, gyak. orvos és seb orvos.

A Daubitz-féle likör feltalálóját és készítőjét, itteni gyógyszerész Daubitz R. F. urat személyesen ismerem. Emlegettem s jól ismerek likör hatását — mely csak gyógyerejű, s az emberi testnek hasznos anyagokból van készítve — meggyőződtem; okos használat mellett annyit segít, mint amennyit ígér, s talán többet is, mint ígértetett. Berlin, 1862. júliusban. (P. H.)

Dr. Steinau J. H.

gyak. orvos, azelőtt orvos a londoni német kórházban, kir. nagybíró ezr. orvos.

Vendéglő megnyitás.

Alulírt azon kegyes részvért, melyet előbbeni helyiségében 8 éven át szerencsés volt tapasztalni — legmelyebb köszönetet mondván, tisztelettel tudatja a n. é. közönséggel, hogy ő a bérbe vett

„FÜRDŐ VENDÉGLŐT“

már megnyitván, ajánlja az újonnan felszerelt jó tekeasztalokkal, úgy bel- mint külföldi olvasottabb hírlapokkal bőven ellátott **kávéházát**, nemkülönben **vendéglőjét**, melyben mindenkor a legválogatottabb ízletes utalok és italok kaphatók.

És miután ezen kényelmes vendéglő a t. cz. utazó közönség előtt úgy is eléggé ismeretes, azt nincs szükség jobban ajánlani, azt azonban bízom még kinyilatkoztatni: hogy mindent elfog követni, hogy pontos

és előzőkeny szolgálat által, ezen vendéglőnek tartós hírnevét megtartsa, és azért kéri ezen új helyiséget kegyes látogatásokkal is szerencsésíteni. Kelt, Esztergomban január 10-én 1865.

legálázatosabb szolgáljuk

Schleifer Mátyás bérli.

Hirdetmény.

Kávéház és Szálloda

megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy a múlt évi Silvester estéjén az esztergomi sz. kir. városban a budautcai saját házamban, közel a takaréktárhoz e czim alatt „Wayand szálloda“ vendéglőt és kávéházat nyitottam. Miután kávéházamat jó tekeasztalokkal, a legolvasottabb hírlapokkal felszereltem, vendéglőmet a legválogatottabb ízletes ételekkel és legjobb borokkal, a legpontosabb kiszolgáltatással ellátam és vendégeimnek számára csinosan bútorozott vendég-szobákat, kocsiszínek, és kellő nagyságu istállókat építtettem volna, most azon kellemes helyzetben vagyok, hogy mindazokkal bár mikor egész készséggel szolgálhatok. Miért is a tisztelt közönség számos látogatását kérve vagyok alázatos szolgáljuk

Wayand János, vendéglő tulajdonos.

Alulírott az idei farsangra ajánlja legdiszesebb tánczvigalmi és Mirthus koszorukat. Necz, és disz fejkötőket. Továbbá: sima és virágos Moll, és mindenféle Tarlatán ruhakelméket. Finom Angle, csipke és himzett tárgyakat, legfinomabb keztyűket. Azon szerint ajánlja Moll és csipke függőnyeiket Czérna, batiszt moll és vászon zsebkendőket, Férfi ingeket gallérkakat, nyakkendőket 4 legjobb nemű kötő és necz **czérnát**, minden színű selyem szalagokat végtére mindenféle fehér és rövid árukat.

Kelt Esztergom decz. 29. 1864.

Fränkl Mór

Széchenyi-téren, takaréktári épületben.

A vidéki megrendelések pontosan foglalkoznak teljesíteni. (3—6)